abookmedwirchiotdpress.com

፬ኛ ዓመት ቁጥር 13 4Th Year-No. 13	ሐረር ነሐሴ 24/1991 Harar August 30/1999

የሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት

ሐረር ነጋሪ ጋዜጣ

HARAR NEGARI GAZETA

HARARI PEOPLE NATIONAL REGIONAL STATE

የአንዱ ዋጋ ብር 1:00	በሐረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት ተጠባባቂነት የወጣ	የፖስታ ሣጥን ቁጥር 272

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር 18/1991

የሀረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የሀረሪ ቋንቋ ፊደላትንና የቋንቋውን አጻጻፍ ሥርዓት ወጥ ለማድረግ የወጣ አዋጅ ቁጥር 18/1991 ________ ገጽ 186

አዋጅ ቁጥር 18/1991 ዓ.ም

የሀረሪ ቋንቋ ፊደላትንና የቋንቋውን አጻጻፍ ሥርዓት ወጥ ለማድረግ የወጣ አዋጅ ቁጥር 18/1991

የሀረሪ ቋንቋ ፊደላትንና የቋንቋውን አጻጻፍ ሥርዓት ወጥ በሆነ ሁሉም በጋራ ሊከተለው በሚገባ አግባብ ለመወሰን በማስፈለጉ፤

የክልሉ ብሔራዊ ቋንቋና ክክልሉ መንግሥት የሥራ ቋንቋ አንዱ የሆነውን የሀረሪ ቋንቋ ደረጃውን ጠብቆ ለማሳደግና ለማጎልበት እንዲቻል፤

ለዚህ ሥራ ዝግጅት ሲባል የሀረሪን ቋንቋ በጽሁፍ ላይ ለማስፈር የግእዝ ፊደል ቀደም ሲል ተመርጧል፤

እንደተባለው የግእዝ ፊደላት የሀረሪን ቋንቋ ለመጻፍ በጣም አመቺ ሆነው ቢመረጡም በውስጡ ያሉ ፊደላትን ሙሉ በሙሉ እንጸሉ አልተወሰዱም በሀረሪ ቋንቋ ውስጥ ድምጽ የሌላቸው ተትተዋል። ተደጋጋሚ ክሆኑት እንደነ ሰ፤ ሠ፤ አ፤ ዐ፤ ሐ፤ ሀ፤ ኀ፤ ለሀረሪ ቋንቋ ያመቻሉ የተባሉ ብቻ ተመርጠው ተቀምጠዋል፤

በተጨማሪም ለሐረሪ ቃላት አጻጻፍ ላይ ሊከሰቱ የሚችሉ ችግሮችን ለማስወገድ ተሞክሯል። ድምጽ ሲረዝምና ሲያጥር ሲጠብቅና ሲላላ ሲከፈትና ሲዘጋ ሊፈጠር የሚችሉ የአጻጻፍ ልዩነቶችንም እሳቤ ውስጥ በማስገባት በሀግ መልክ ለማስቀመጥ ተሞክሯል፤

በሀረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ህገ-መንግሥት አንቀጽ 29 ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የሀረሪ ብሔራዊ ጉባኤ የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

abookmedwhirchilotdpress.com

አንቀጽ 1

አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የሀረሪ ቋንቋ ፊደላትንና የቋንቋውን አጻጻፍ ሥርዓት ወጥ ለማድረግ የወጣ አዋጅ ቁጥር 18/1991 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀጽ 2

ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1. "የሀረሪ ፊደላት ማለት" የሀረሪ ፊደላት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 3 የተመለከቱት 24 ፊደላት ናቸው።
2. "የሥራ ቋንቋ ማለት" በክልሉ ህገ - መንግሥት አንቀጽ 5 መሠረት የተወሰነው የሀረሪና የኦሮምኛ ቋንቋ ነው።
3. "የሀረሪ ብሔራዊ ጉባኤ ማለት" በክልሉ ህገ-መንግሥት አንቀጽ 29 የተመለከተው የሀረሪ ብሔራዊ ጉባኤ ነው።

ክፍል ሁለት

አንቀጽ 3

የሀረሪ ፊደላት

የሀረሪ ፊደላት ሃያ አራት /24/ ናቸው ።

እነሱም፦

ሐ ለ መ ረ ሰ ሸ

ቀ በ ተ ቸ ነ ኘ

አ ከ ኸ ወ ዘ የ

ደ ጀ ገ ጠ ጨ ፈ

ናቸው።

አንቀጽ 4

የተውሶ ፊደላት

የሀረሪ ቋንቋ ከዚህ የሚከተሉትን ፊደላት በተውሶ ይጠቀማል። እነሱም የሚከተሉት ዘጠኝ /9/ ፊደላት ናቸው ።

ሀ ዐ ፀ ጸ ሠ ጰ ሸ

ዠ ፐ ናቸው።

አንቀጽ 5

የአጻጻፍ ሥልት /ሥርዓት/

የሀረሪ ቋንቋ የአጻጻፍ ሥልት ከዚህ አዋጅ ጋር አባሪ በሆነው ዝርዝር መሠረት ይሆናል።

ክፍል ሦስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

አንቀጽ 6

የሀረሪ ቋንቋ አካዳሚ ኃላፊነት

የሀረሪ ቋንቋ አካዳሚ ይህን አዋጅ የማስፈጸም ኃላፊነት አለበት።

አንቀጽ 7

አዋጁን የመከተል ግዴታ

የሀረሪን ቋንቋ የሚጠቀሙ ማናቸውም የክልሉ መንግሥታዊና መንግሥታዊ ያልሆኑ ማሰሰቦች ይህንን አዋጅ የመከተል ግዴታ አለባቸው።

አንቀጽ 8

አዋጁ ስለሚሻሻልበት ሁኔታ

ይህ አዋጅ የሚሻሻለው የማሻሻያው ሃሳብ በአካዳሚው ተዘጋጅቶ በሀረሪ ብሔራዊ ጉባኤው ሲጸድቅ ብቻ ነው።

አንቀጽ 9

ደንብ የማውጣት ሥልጣን

ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም አስፈላጊው ደንብ በአካዳሚው ረቂ ከተዘጋጀ በኋላ በሀረሪ ብሔራዊ ጉባኤ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ጸድቆ ይወጣል።

abookmedwhirchiotdpress.com

አንቀጽ 10

ተፈጻሚነት የሌላቸው ህጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚጻረር ማንኛውም ህግ ይህን አዋጅ በተመለከቱ ጉዳዮች ተፈጻሚነት የለውም።

አንቀጽ 11

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በሀረሪ ነጋሪ ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ጥር 1992

ሀረር

ጋዚሊ መሐመድ አዶስ

የሀረሪ ሕዝብ ብሔራዊ ክልላዊ

መንግሥት

ፕሬዝዳንት

abookmedwhirchtotdpress.com

ሀረሪ መሐዲ መጅሊስ

1. ሀረሪ ሐርፊ

ሐ ለ መ ረ ሰ ሸ ቀ በ

ተ ቸ ነ ኘ አ ከ ኸ ወ

ዘ የ ደ ጀ ገ ጠ ጨ ፈ

2. ሊቂሕ ሐርፋች

ሀ ـه	ጰ ________
ዐ ع	ኽ ________
ፀ غ	ዥ ________
ጸ ص	ፐ ________
ሠ ث	

3. ዚመክተብ ሐይረ

3.1 ሐጪይር ጠባች

አ__________ በለለ፤ ሰበረ፤ ከተበ፤ መሐጠ፤ ወኸበ

ኡ__________ በለኡ፤ ሱቡር፤ ቶር፤ ቡን፤ ሙሱ

ኢ__________ ኢቢእ፤ ፊዝ፤ ዚቅ፤ ሀረሪ፤ ኪልኪላት

ኤ__________ ኤሔ፤ ኤሐር፤ ከርቤ፤ ፈተሔ፤ ጋሬ

ኦ__________ ኦኽሌ፤ ሰደቦ ፤ በለኦ፤ ኮኦት

3.2 ጉዶውር ጠባች

ኣ __________ ኣለ፤ ኣባት፤ ባር፤ ኪታብ ፤ ሰበሬ?

ኡው__________ ኡውን፤ ቡውር፤ ቶውር፤ ቡፉውሪ፤ ሑውል፤
ኣቡውረ

ኦው__________ ኦውር፤ ሶውር፤ ኣቦውች፤ ሰበሮው? ኢንዶውች

ኢይ__________ ኢይን፤ ፊይዝ፤ ቢሊይት፤ ፊይት፤ ሐሪይር

ኤይ__________ ኤይመደ፤ ኤይሰዶ፤ ዌይር፤ ፈተሔይ?

3.3 ጠቢይቅ ጠበ

ኣልለ፤ ጢልሰ፤ ኣሰሱ ፤ ኣረራት፤ ኣርረ

ኣርሬ ፤ ቢርሬኝ፤ ቦውክኪ፤ ወሕሓጠ

ፈርራትቱ፤ ሐጅጃጂን፤ ኪዝበኝኘ

3.4 ሊከሪይም /ጠበ መርገዝሉ/

ጸላት፤ ሊይላት፤ ኣው፤ ከርከድዳን፤ ሰርሰር

ኣፍዲይጀ፤ መርመር፤ ሙርሙር፤ ቶሱሕ፤ ኣሕ፤ ዊሕጢ

abookmedwirchiotdpress.com

[illegible]

4. ቀጠብቲ፡-

ፍደ ብደቀድሌ ዲፕሎውመቢ ቢትከተበ ሉም ኽን ጊር ኩቱብዮውው አሌመናወፐ። እሌታ ጊር ሞው ፍደ ሐኽደለ መከተብ ሔዶረቢ መከተብ የትኺደኻሌ። ሚሳሌሌ፡-

ዐሊ ፤ አሕመድ ፤ ዩውሱፍ፤ ዐብዱልዐቀውር፤ ሀረሪ፤ አውሓኪም

5. ሀረሪ ሐርፊ መሕዲደጀ ሉውሕ

ሐ	ሑ	ሒ	ሓ	ሔ	ሕ	ሖ
ለ	ሉ	ሊ	ላ	ሌ	ል	ሎ
መ	ሙ	ሚ	ማ	ሜ	ም	ሞ
ረ	ሩ	ሪ	ራ	ሬ	ር	ሮ
ሰ	ሱ	ሲ	ሳ	ሴ	ስ	ሶ
ሸ	ሹ	ሺ	ሻ	ሼ	ሽ	ሾ
ቀ	ቁ	ቂ	ቃ	ቄ	ቅ	ቆ
በ	ቡ	ቢ	ባ	ቤ	ብ	ቦ
ተ	ቱ	ቲ	ታ	ቴ	ት	ቶ
ቸ	ቹ	ቺ	ቻ	ቼ	ች	ቾ
ነ	ኑ	ኒ	ና	ኔ	ን	ኖ
ኘ	ኙ	ኚ	ኛ	ኜ	ኝ	ኞ
አ	ኡ	ኢ	ኣ	ኤ	እ	ኦ
ከ	ኩ	ኪ	ካ	ኬ	ክ	ኮ
ኸ	ኹ	ኺ	ኻ	ኼ	ኽ	ኾ
ወ	ዉ	ዊ	ዋ	ዌ	ው	ዎ
ዘ	ዙ	ዚ	ዛ	ዜ	ዝ	ዞ
የ	ዩ	ዪ	ያ	ዬ	ይ	ዮ
ደ	ዱ	ዲ	ዳ	ዴ	ድ	ዶ
ጀ	ጁ	ጂ	ጃ	ጄ	ጅ	ጆ
ገ	ጉ	ጊ	ጋ	ጌ	ግ	ጎ
ጠ	ጡ	ጢ	ጣ	ጤ	ጥ	ጦ
ጨ	ጩ	ጪ	ጫ	ጬ	ጭ	ጮ